

Högskolan i Gävle
Rektor

Juridiska avdelningen
Barbro Molander

2005-06-09
Reg.nr 31-586-05

Sociala omsorgsprogrammet/socionomprogrammet vid Högskolan i Gävle Anmälan

Gefle Studentkår har i en anmälan till Högskoleverket uppgett bl.a. följande.

Programmet Social omsorg med inriktning socionom gavs inför höstterminen 2004 trots att Högskolan i Gävle (HiG) ännu inte hade fått någon rätt att utfärda socionomexamen. Högskolans ansökan om socionomexamen var under prövning och besked från Högskoleverket väntades i december 2004. Antalet studenter som hade sökt utbildningen var 67. I den kurskatalog som distribuerades inför antagningen läsåret 2004/05 angavs att högskolan gav socionomprogrammet 140 poäng fr.o.m. hösten 2004 (underförstått att examensrätt fanns). I informationen om programmet angavs att det var möjligt att kombinera kurser till en socionomexamen och att huvudämnet för programmet skulle vara sociologi med inriktning mot socialt arbete. Utbildningen ges som en distansutbildning på helfart och studenterna är uppdelade i studiegrupper.

Efter att högskolan nekades examensrätt för socionomexamen har ett antal studenter valt att avbryta sin utbildning eftersom de är osäkra på de löften som högskolan har gett dem. De erbjuds dock möjlighet att återgå till sina studier om de ändrar sig efter att avtalet med Örebro universitet är klart. Studenterna informerades om att högskolan inte hade någon examensrätt i samband med att de fick sina antagningsbesked och genom information på högskolans hemsida före terminsstarten. Men informationen har inte varit tillräcklig och studenterna uppmuntrades att tro att utbildningen leder till socionomexamen. Gefle Studentkår framförde redan under vårterminen 2004 kritik mot att högskolan valde att starta ett utbildningsprogram som leder till en examen högskolan inte har någon examensrätt för.

Gefle Studentkår har efter beslutet om avslag träffat programansvariga tillsammans med utbildningschefen och berörda studenter. Studentkåren har fått besked om att högskolan på ett mycket snabbt sätt kommer att kunna lösa situationen tillfälligt för de studenter som drabbats. Detta kommer bl.a. att göras genom

samarbete med Örebro universitet. Det är positivt att högskolan har arbetat snabbt för att hitta en lösning på de mycket allvarliga problem som uppstått. Studentkåren anser dock att högskolan ändå på ett allvarligt sätt har åsidosatt kvaliteten när man har valt att starta en inriktning utan att kunna säkerställa att kompetensen finns.

Gefle Studentkår ifrågasätter även om den information som lämnades under antagningsprocessen var tillräcklig. Det gäller dels den information som lämnades direkt via brev/antagningsbesked till de studenter som antagits till sociala omsorgsprogrammet, dels den information som lämnades via HiG:s och Verket för högskoleservices (VHS) hemsidor

Utredning

Högskolans yttrande

Högskoleverket har begärt högskolans yttrande över studentkårens anmälan.

Högskolan i Gävle har uppgett följande.

Högskolan i Gävle (HiG) inlämnade under 2003 en ansökan till Högskoleverket (HSV) om att bli prövad för rätten att utfärda socionomexamen. Det förslag till socionomutbildning som utvecklades i ansökan grundade sig på HSV:s förslag till ny gemensam examen för social omsorgs- och socionomområdena.

Högskolestyrelsen beslöt i september 2003 att i programutbudet för 2004/05 erbjuda socionom alternativt sociala omsorgsprogrammet med inriktningar mot social omsorg och socialt behandlingsarbete med reservationen att socionomprogrammet skulle ges under förutsättning av att HSV beviljade ex amensrätt.

I HiG:s utbildningskatalog 2004/05 och i motsvarande information i den katalog som utges av Verket för Högskoleservice (VHS) angavs att HiG avsåg att starta ett socionomprogram för hösten 2004. Den nödvändiga reservationen – att studenterna skulle antas till sociala omsorgsprogrammet och inom 3 terminer getts möjligheten att välja inriktning mot socionom under förutsättning av erhållen examensrätt – fanns ej angiven i katalogerna.

Information om reservationen infördes på HiG:s och VHS hemsidor under vårterminen och studenterna informerades i brev vid antagningen sommaren 2004 om att de antogs till sociala omsorgsprogrammet 120 p och under förutsättning att HiG erhåller examensrätt skulle få möjlighet att välja inriktning på sina studier, antingen mot social omsorgsexamen 120 p eller socionomexamen 140 p (programbeskrivning se bilaga).

Efter HSV:s beslut den 2004-12-16 att ej bifalla ansökan har HiG i samarbete med Örebro universitet åstadkommit en lösning som innebär att de studenter som vill kan fortsätta sina studier mot socionomexamen. Studieplanen innebär att samtliga kurser som de hittills läst kan tillgodoräknas och studieformen med fasta geografiska studiegrupper bibehålls.

Till terminsstarten ht 2004 registrerades 64 studenter till 60 studieplatser. Vid tidpunkten för HSV:s beslut fanns 61 studenter registrerade på programmet. Samtliga dessa har erbjudits valet att fortsätta mot social omsorgsexamen eller socionomexamen. 47 studenter har hittills valt att fortsätta sina studier mot socionom, 5 studenter har påbörjat socionomutbildning via

Mittuniversitetet, 8 har av olika skäl avbrutit sina studier och gör studieuppehåll. En student har ännu inte kunnat nås.

Gefle Studentkår anser "att HiG på ett allvarligt sätt åsidosatt kvalitetskrav när HiG valt att starta en inriktning utan att kunna säkerställa att kompetens finns". Av beskrivningen ovan framgår att HiG formellt inte startade någon socionomutbildning hösten 2004 utan att avsikten var att om examensrätt erhöles inom 3 terminer erbjuda möjlighet att välja inriktning mot socionom.

Vi beklagar den felaktiga informationen om utbildningen och den oro och osäkerhet som studenterna upplevt i samband med beslutet om examensrätten. Studenterna har dock erbjudits den utbildning som de uppfattar utlovats med Örebro universitet som kvalitetsgarant.

Kvalitetskraven har sålunda inte åsidosatts.

Bifogade handlingar

I ärendet finns följande handlingar.

- ?? Utdrag ur utbildningskatalogen/distanskatalogen 2004/2005 med information om socionomprogrammet på 140 poäng. I denna anges bl.a. att utbildningsprogrammet kombinerar kurser till en socionomexamen. Vidare anges att socionomprogrammet är en ny tvärvetenskaplig utbildning vid Högskolan i Gävle och en vidareutveckling av sociala omsorgsprogrammet. Genom valbara kurser kan studenten fördjupa sig inom vissa områden.
- ?? Information som gavs om programmet på hemsidan i maj 2004. Informationen säger bl.a. följande. Högskolan i Gävle har under många år givit Sociala omsorgsprogrammet, 120 p. Högskoleverket har nu föreslagit att dagens två yrkesexamina social omsorg och socionom sammanförs till en. Den nya yrkesexamen föreslås få beteckningen socionom. Högskolan i Gävle har ansökt om examensrätt för den nya socionomutbildningen. I september 2004 kommer Högskolan i Gävle granskas av Högskoleverket angående examensrätt för socionomexamen och om högskolan erhåller examensrätt kommer utbildningen att leda till socionomexamen. Det är vår övertygelse att så blir fallet och ett omfattande arbete har lagts ner på detta.

Studenter som söker rubricerade utbildning med start höstterminen 2004 kommer därför att antas till Sociala omsorgsprogrammet 120 poäng.

Under förutsättning att högskolan erhåller examensrätt för socionomexamen kommer de antagna studenterna att få möjlighet att välja inriktning på sina studier antingen mot social omsorgsexamen 120 p eller socionomexamen 140 p.
- ?? Programbeskrivning 2004/2005 från den 18 februari 2004 om sociala omsorgsprogrammet 120 p/socionomprogrammet 140 p. Där framhålls bl.a. följande. Antagning hösten 2004 görs till Sociala omsorgsprogrammet. Under förutsättning att Högskolan i Gävle erhåller examensrätt för socionomexamen kommer de antagna studenterna att få möjlighet att välja inriktning på sina studier, antingen mot social omsorgsexamen 120 poäng eller socionomexamen 140 poäng.

?? Informationsbrev den 10 juli 2004 som ställdes till de sökande som anmält sig till sociala omsorgsprogrammet/socionomprogrammet. I brevet anges bl.a. följande. Som du kanske har läst på vår hemsida /.../ så har en del information tillkommit om utbildningen. En utskrift av hemsidan finns i detta kuvert samt en programbeskrivning.

Det är mycket viktigt att du tar del av den information som finns på hemsidan och i examensbeskrivningen.

De två viktigaste delarna är att de som antas till utbildningen kommer att börja läsa på Sociala omsorgsprogrammet och att studieorterna fastställs till Ljusdal, Söderhamn och Tierp.

En utbildningsplan för socionomexamen är framtagen. I september 2004 kommer Högskolan i Gävle att granskas av Högskoleverket angående examensrätt för socionomexamen och om högskolan erhåller examenrätt kommer utbildningen att leda till socionomexamen. Det är vår övertygelse att så blir fallet och ett omfattande arbete har lagts ner på detta. Vårt sociala omsorgsprogram har mycket gott renommé och nuvarande utbildningsplan har likheter med den föreslagna utbildningsplanen för socionomprogrammet.

?? Skriftliga kommentarer från studenterna. Studenterna framhåller bl.a. att högskolans formulering "Det är vår övertygelse" fick väldigt många att tro att beslutet om examensrätt rörde sig om rena formaliteter. Vidare pekar studenterna på att Högskolan i Gävle startade utbildningen innan ett formellt beslut om sammanslagning av sociala omsorgsprogrammet och socionomprogrammet hade fattats. Även i detta fall upplevde flera studenter att informationen från högskolan var bristfällig eller åtminstone att man gjorde sken av att det bara skulle vara en fråga om formaliteter innan beslutet om examensrätten togs. I december 2004 när studenterna gått nästan en termin av sin utbildning var beslutet ännu inte fattat. Studenterna ifrågasätter högskolans beslut att starta utbildningen under rådande förutsättningar.

?? En sammanfattning den 20 januari 2005 av mötet om sociala omsorgsprogrammet/socionomprogrammet med studenter och representanter från Gefle Studentkår.

Högskoleverkets beslut om examensrätt

I beslut den 16 december 2004 avslog Högskoleverket Högskolan i Gävles ansökan om rätt att utfärda socionomexamen. Verket anförde bl.a. följande.

De sakkunniga bedömer att högskolan inte har tillräckliga förutsättningar för att ge socionomexamen. Det beror på att lärarkompetensen inom inriktningarna mot barn, familj och missbruk är otillräcklig. Det finns inte heller några garantier eller skrivna avtal som säkerställer att studenterna kommer att få praktikplatser. De sakkunniga bedömer vidare att många moment i den tilltänkta utbildningen ännu i för hög grad är på vision- och planeringsstadiet och skulle behöva konkretiseras ytterligare. Inslaget av internationell kurslitteratur och internationella perspektiv skulle också behöva ökas.

Bedömargruppen anförde i sitt yttrande över ansökan bl.a. följande.

Vi fick intryck av att institutionen på ett ärligt och öppet sätt redovisar för studenterna hur utbildningen håller på att anpassas till att bli en socionomutbildning, men också att de inte kan garantera om och när de kommer att få rätt att utfärda socionomexamen.

Högskoleverkets bedömning

Gällande bestämmelser

Av 1 kap. 11 § högskolelagen (1992:1434) framgår att det är regeringen som föreskriver vilka examina som får avläggas inom den grundläggande högskoleutbildningen. Det är Högskoleverket som beslutar vid vilka högskolor dessa examina får avläggas. Ett tillstånd att utfärda examina får lämnas bara om utbildningen uppfyller de krav som ställs på grundläggande högskoleutbildning enligt 1 kap. högskolelagen. Vidare måste de särskilda krav som regeringen föreskriver i examensordningen (bilaga 2 till högskoleförordningen, 1993:100) vara uppfyllda.

I examensordningen anges att socionomexamen uppnås efter fullgjorda kursfordringar om 140 poäng. Social omsorgsexamen uppnås efter fullgjorda kursfordringar om minst 100 poäng. Vidare anges de mål som utöver de allmänna målen i 1 kap. 9 § högskolelagen krävs för att erhålla socionomexamen respektive social omsorgsexamen.

Av förteckningen över vilka universitet och högskolor som har rätt att utfärda olika examina (HSVFS 2005:1) framgår att Högskolan i Gävle har rätt att utfärda social omsorgsexamen.

Av 4 § förvaltningslagen (1986:223) framgår att en myndighet skall lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Hjälpen skall lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet.

Frågor från enskilda skall besvaras så snart som möjligt.

Högskoleverkets bedömning

Kvalitetskraven

Studentkåren anser att högskolan har åsidosatt kvalitetskraven genom att starta den aktuella utbildningen innan högskolan hade examensrätt för socionomexamen.

Handlingarna i ärendet visar dock att högskolan formellt har antagit studenterna till det sociala omsorgsprogrammet 120 poäng. Högskolan har examensrätt för denna utbildning. Högskoleverket har inget att invända i kvalitetshänseende mot att högskolan startade programmet. Att studenterna utlovades en möjlighet att senare välja inriktning mot socionom föranleder inte någon annan bedömning. En uttalad förutsättning för detta var ju att högskolan först skulle ha fått examensrätt för socionomer. När högskolans ansökan om examensrätt senare avlogs

anordnade högskolan i stället ett samarbete med Örebro universitet för de studenter som ville välja inriktningen mot socionom.

Informationen

Utbildningskatalogerna

I högskolans egen utbildningskatalog och i den katalog som ges ut av Verket för högskoleservice (VHS) angavs felaktigt för läsåret 2004/2005 att högskolan avsåg att starta ett socionomprogram till hösten 2004. Högskolan hade inte examensrätt för socionomexamen. Högskolan har vidgått att informationen var felaktig och har beklagat detta. Högskolan har pekat på att den senare la ut korrekt information på hemsidan och i särskilda brev till dem som sökt programmet.

Högskoleverket anser att studenterna visserligen hade fog för att utgå från att den felaktiga information som högskolan lämnade om socionomprogrammet i sin utbildningskatalog och i uppgifterna i VHS:s katalog var korrekt. Högskolan har dock före antagningen, på hemsidan och i särskilda brev, lämnat korrekta uppgifter om utbildningen till de sökande. Vidare har högskolan genom ett samarbete med Örebro universitet gett studenterna möjligheter att välja inriktningen mot socionom. Högskoleverket anser att högskolan har tagit sitt ansvar och finner därför inte skäl att närmare uppehålla sig vid frågan.

Programbeskrivningen, hemsidan och de särskilda breven

Studentkåren har ifrågasatt om informationen i dessa dokument varit tillräcklig.

Högskoleverket anser att den information som gavs till de sökande i den skriftliga programbeskrivningen, på hemsidan och i de särskilda breven tydligt och korrekt angav att det var det sociala omsorgsprogrammet (inte socionomprogrammet) som de sökande skulle antas till. Vidare framgick tydligt att inriktningen mot socionomexamen kunde väljas endast under förutsättning att högskolan fick examensrätt för socionomer. Högskoleverket inser att den övertygelse om att examensrätten skulle beviljas som högskolan uttryckte i informationen skapade falska förespeglningar. Verket konstaterar samtidigt återigen att högskolan har tagit sitt ansvar. De studenter som sökt utbildningen för att den leder till en socionomexamen ges nu möjlighet att genomgå ett sådant utbildningsprogram.

Med dessa uttalanden avslutar Högskoleverket ärendet.

Beslut i detta ärende har fattats av chefsjuristen Annica Lindblom efter föredragning av verksjuristen Barbro Molander. I beslutets handläggning har också utredaren Brita Bergseth och handläggaren Maud Quist deltagit.

Annica Lindblom
chefsjurist

Barbro Molander
verksjurist